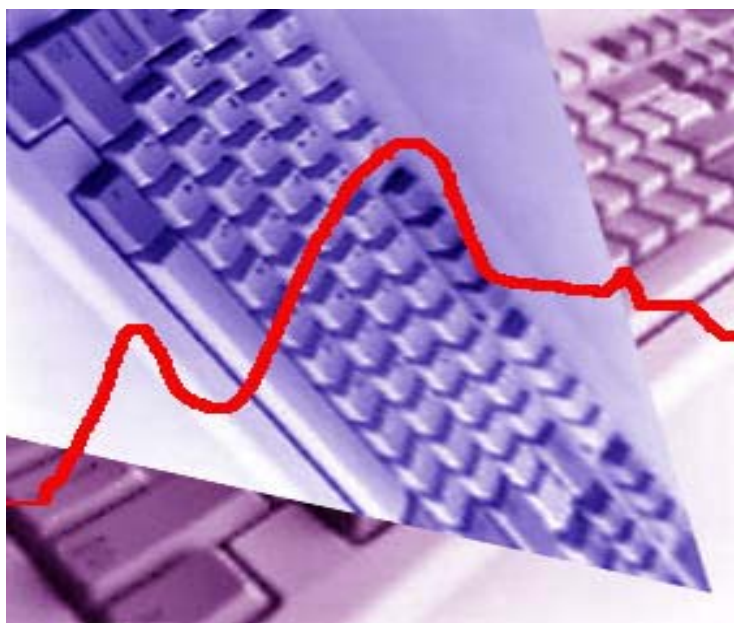

משרות פנויות, איוש משרות ופליטת עובדים מגזר עסקי, רבעון רביעי 2004

נתוני סקר מעסיקים

עיקרי הממצאים

ניתוח כלכלי - מרבית נתוני התעסוקה והביקוש לעובדים ברבעון הרביעי של שנת 2004 מצביעים על המשך מגמת השיפור במצבו של שוק העבודה בישראל. שיפור שהחל בפיגור זמן לאחר ההתאוששות בפעילות הכלכלית בשנה האחרונה והגידול הניכר בצמיחה המשקית.

הערכה זו עולה מתוך ניתוח רבעוני של נתוני סקר המעסיקים של המנהל לתכנון, מחקר וכלכלה במשרד התמ"ת. הסקר עוקב אחרי מדגם מייצג של כ-2500 עסקים¹ במגזר העסקי, מאז 1977.

השיפור ברבעון האחרון אשתקד התבטא בגידול במספר המשרות הפנויות, שבעיקרו נבע מהגידול בביקוש לעובדים בענפי הבניה והחקלאות. הביקוש לעובדים בניכוי ענפי הבניה והחקלאות, שלא הצליחו עד כה להוות מוקד משיכה לתעסוקת ישראלים, המשיך לרשום גידול במספר המשרות הפנויות, זה הרבעון השלישי ברציפות.

הגידול במספר המשרות הפנויות לווה במקביל בעליה במספרם של המעסיקים שתרמו לגידול הכולל בסך המשרות, והדבר מלמד שהשינוי בביקוש לעובדים הולך ומחלחל ליותר ויותר מעסיקים עם התרחבות הצמיחה המשקית.

הגידול במספר המשרות שאוישו למעט ענף הבניה והחקלאות היה מתון יחסית ברבעון האחרון של שנת 2004 לאחר גידול ניכר ברבעון הקודם לו. עם זאת, ראוי לציין שהגידול המתון לווה בעליית חלקם היחסי של מעסיקים שדיווחו על קשיים באיזון משרות פנויות.

זאת ועוד, במקביל גם חלה ירידה במספר העובדים שנפלטו עקב צמצומים וגמר פרויקטים תוך גידול משמעותי במספר העובדים שהפסיקו את עבודתם ביוזמתם. מדדים המעידים על המשך התרחבות הביקוש ועליה ברמת פעילותו של שוק העבודה.

המשך המגמה החיובית שהסתמנה ברבעון האחרון של 2004 באה לידי ביטוי גם במאזן תעסוקה חיובי, המתבטא במספר גבוה יותר של משרות שאוישו בהשוואה למספר העובדים שנפלטו. מאזן התעסוקה החיובי מצביע אף הוא על המשך גידול התעסוקה במגזר העסקי, אך קצב הגידול הואט בחודשים האחרונים.

הציפיות להמשך גידול התעסוקה ברבעון הראשון של שנת 2005 הינן חיוביות, למרות שהן נמוכות במידת מה מהציפיות שהיו לרבעון האחרון של שנת 2004.

¹ הנתונים נאספים עבור מינהל תכנון מחקר וכלכלה, משרד התמ"ת ע"י חברת "ביזנס דאטה ישראל".

סיכום התמלוגים - ברבעון הרביעי של 2004 השתנתה המגמה שאיפיינה את המשק בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה. מספר המשרות הפנויות עלה חדות מ- 31 אלף ברבעון השלישי ל- 42 אלף ברבעון הרביעי, עלייה של 34%. מספר המשרות הפנויות ברבעון זה היה דומה למספרן ברבעון המקביל אשתקד. העלייה בביקוש למשרות פנויות נבעה ברובה מעלייה בענפי הבנייה. גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות נרשם גידול במספר המשרות הפנויות ברבעון האחרון, הן בהשוואה לרבעון הקודם והן בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד. מספר המשרות הפנויות ללא ענפי הבנייה והחקלאות עמד ברבעון הרביעי של שנת 2004 על 26.4 אלף משרות, והוא גדל באופן הדרגתי מאז הרבעון הראשון של שנת 2001, שעמד על 19.8 אלף משרות, גידול של 33%. למעלה ממחצית הגידול בין הרבעון הראשון של שנת 2001 לרבעון הרביעי של שנת 2004 התרחש אשתקד.

בניתוח על פי ענפים נרשמה עלייה במספר המשרות הפנויות ברבעון הרביעי של 2004, בהשוואה לרבעון הקודם, בעיקר בענפי הבנייה- 14 אלף משרות פנויות לעומת 7 אלף ברבעון הקודם, ובענפי השירותים העסקיים והקהילתיים. בחקלאות נרשמה ירידה קלה במספר המשרות הפנויות, כנראה מסיבות עונתיות.

אחוז המעסיקים שהציעו משרות פנויות עלה אף הוא והגיע ברבעון הרביעי של שנת 2004 ל- 7.9% לעומת 6.1% ברבעון הקודם ו- 5.9% ברבעון המקביל אשתקד. הממצאים היו דומים גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות. בדיקת שיעור המעסיקים שדיווחו על קשיים בגיוס עובדים, מדד המושפע מהיצע המועמדים למשרות פנויות, הצביע אף הוא על עלייה ניכרת בהיקף המעסיקים המדווחים על קשיים בגיוס עובדים. השיעור עלה מ- 3.4% ברבעון הקודם ל- 5.7% ברבעון האחרון של השנה. שיעור המעסיקים המדווחים על קשיים בגיוס עובדים היה גבוה גם בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד שבו 4.7% מהמעסיקים דיווחו על קשיים בגיוס עובדים. המגמה הייתה דומה גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות.

הרבעון הרביעי של 2004 התאפיין, בהשוואה לרבעון הקודם, ביציבות במספר המשרות שאוישו ובעלייה במספר העובדים שנפלטו. מספר המשרות שאוישו הגיע ברבעון זה ל- 58 אלף בממוצע לחודש, בהשוואה ל- 60 אלף ברבעון הקודם- ירידה של כ- 3%, והיה גבוה מהמספר שנרשם ברבעון המקביל אשתקד- 52%. מספר העובדים שנפלטו עמד ברבעון האחרון על 57 אלף בהשוואה ל- 50 אלף ברבעון הקודם- עלייה של 13%, והיה דומה למספר ברבעון המקביל אשתקד.

מאזן התעסוקה ברבעון הרביעי של 2004, המוגדר כמספר המשרות שאוישו פחות מספר העובדים שנפלטו, היה חיובי ועמד על +1.2 אלף עובדים. אומנם מאזן זה מצביע על נסיגה בולטת בהשוואה לרבעון הקודם שבו מאזן התעסוקה עמד על +9.6 אלף, אך בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, שבו המאזן עמד על -5.4 אלף, מדובר במאזן חיובי הממשיך את המגמה בשלושת הרבעונים האחרונים. בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות, המאופיינים ע"י העסקה של עובדים זרים, נרשם גידול ניכר במאזן החיובי שעמד על +5.5 אלף.

ברבעון הרביעי של 2004 המשיכה המגמה החיובית ונמצא מאזן חיובי בולט בציפיות לשינויים במצבת כח האדם. שיעור המנהלים שציפו לעלייה ברבעון הבא- 7.7%, היה גבוה במידה ניכרת משיעורם של המנהלים שציפו לירידה- 4.6% בלבד. עם זאת, הציפיות של המנהלים ברבעון הנוכחי לשינויים במצבת כח האדם ברבעון הבא, היו קצת פחות חיוביות מאשר ברבעון הקודם שבו מעט יותר מנהלים ציפו לגידול ומעט פחות

מנהלים ציפו לצמצום. בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד הציפיות ברבעון האחרון היו טובות בהרבה. ברבעון המקביל אשתקד רק 3.8% מהמנהלים ציפו לגידול במצבת כוח האדם ו- 8.4% ציפו לצמצום.

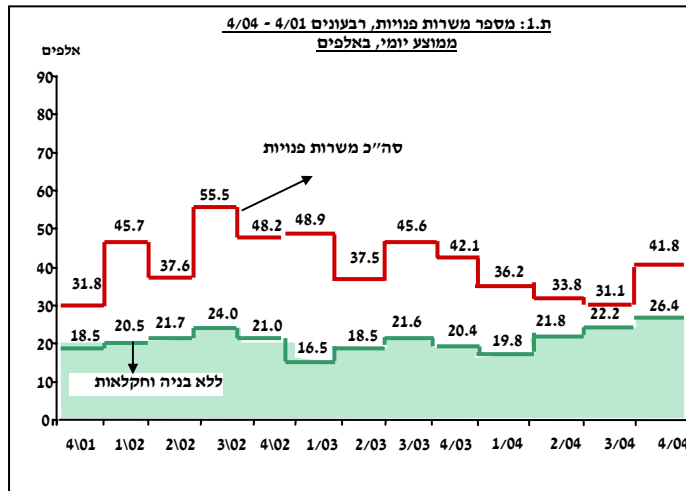
בהערכת הציפיות לשינויים בפעילות העסקית המגמה הייתה שונה ושעור המנהלים המצפים לעלייה-17.1%, היה נמוך משיעורם של המצפים לירידה- 24.6%. בהשוואה לרבעון הקודם, נתונים אלה מצביעים על עלייה קלה בשיעור המצפים לשיפור בד בבד עם עלייה גדולה יותר בשיעור המצפים לירידה. הציפיות לשינויים בפעילות העסקית ברבעון האחרון היו טובות בהרבה מהציפיות שנרשמו ברבעון המקביל אשתקד, אז רק 9% ציפו לשיפור ולא פחות מ- 37% ציפו לצמצום בפעילות. אך עדיין נתוני הציפיות אינם מצביעים על שינוי במגמה השלילית שאיפיינה את המשק בשנים האחרונות.

מדדים להתפתחות הביקוש לעובדים והתעסוקה במגזר העסקי

השינוי ביחס:		נתונים רבעוניים			מדדי ביקוש ותעסוקה
לרבעון המקביל אשתקד	לרבעון הקודם	4/03	3/04	4/04	
	אחוזים			אלפים	
-0.7%	34.4%	42.1	31.1	41.8	משרות פנויות
29.4%	18.9%	20.4	22.2	26.4	משרות פנויות ללא בנייה וחקלאות
13.0%	-2.7%	51.5	59.8	58.2	משרות שאוישו
29.6%	4.5%	39.8	49.4	51.6	משרות שאוישו ללא בנייה וחקלאות
0.2%	13.5%	56.9	50.2	57.0	עובדים שנפלטו
8.0%	16.4%	42.7	39.6	46.1	עובדים שנפלטו ללא בנייה וחקלאות
-45.0%	-12.2%	22.2	13.9	12.2	עובדים שנפלטו עקב צמצומים וגמר פרויקטים
		-5.4	9.6	1.2	מאזן תעסוקה נטו באלפים
					אחוזים
		55.0%	65.8%	58.2%	% איוש משרות מסך הביקוש
		33.9%	35.8%	33.8%	% איוש משרות מסך הביקוש ללא בניה וחקלאות
		31.0%	27.7%	21.4%	% עובדים שנפלטו עקב צמצומים וגמר פרויקטים
		5.9%	6.1%	7.9%	% מעסיקים עם משרות פנויות
		4.7%	3.4%	5.7%	% מעסיקים שדיווחו על קשיים באיוש
		3.8%	8.2%	7.7%	% מעסיקים המצפים לעלייה במצבת כ"א ברבעון הבא

מקור: סקר מעסיקים מינהל תכנון מחקר וכלכלה, תמ"ת

משרות פנויות

ברבעון הרביעי של 2004 השתנתה המגמה שאיפיינה את המשק בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה. מספר המשרות הפנויות עלה חדות מ- 31 אלף ברבעון השלישי ל- 42 אלף ברבעון הרביעי, עלייה של 34% (ראה תרשים 1). מספר המשרות הפנויות ברבעון זה היה דומה למספרן ברבעון המקביל אשתקד. העלייה בביקוש למשרות פנויות נבעה ברובה מעלייה בביקוש בענפי הבנייה. לאחר שלושה רבעונים שבהם, כנראה עקב צמצום היצע

העובדים הזרים, קטן הביקוש לעובדים בענפי הבנייה, נרשמה לקראת סוף השנה עלייה חדה בביקושים בענפים אלה. גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות נרשם גידול במספר המשרות הפנויות ברבעון האחרון, הן בהשוואה לרבעון הקודם והן בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד. מספר המשרות הפנויות ללא ענפי הבנייה והחקלאות- 26 אלף, היה הגבוה ביותר מאז הרבעון הראשון של שנת 2001.

בניתוח על פי ענפים (ראה לוח 1 בנספח), נרשמה עלייה במספר המשרות הפנויות ברבעון הרביעי של 2004, בהשוואה לרבעון הקודם, בעיקר, כפי שצוין, בענפי הבנייה- 14 אלף משרות פנויות לעומת 7 אלף ברבעון הקודם, ובענפי השירותים העסקיים והקהילתיים. בחקלאות נרשמה ירידה קלה במספר המשרות הפנויות, כנראה מסיבות עונתיות.

בניתוח על פי משלחי יד (ראה לוח 2 בנספח), נרשמה עלייה במספר המשרות הפנויות ברבעון האחרון בעיקר לעובדים מקצועיים בענפי התעשייה והבנייה ולעובדים בלתי מקצועיים. מספר המשרות הפנויות המיועדות לעובדים מקצועיים עלה מ- 13 אלף ברבעון הקודם ל- 18 אלף ברבעון האחרון ומספר המשרות הפנויות לעובדים בלתי מקצועיים עלה בהתאמה מ- 5 אלף ל- 9 אלף. במשלחי היד האחרים השינויים היו קטנים יותר. מספר המשרות הפנויות המיועדות לעובדים אקדמיים, חופשיים וטכניים ופקידים עלה מעט והמספר המיועד לעובדי מכירות ושירותים ירד מעט.

אחוז המעסיקים שהציעו משרות פנויות עלה אף הוא והגיע ברבעון הרביעי של שנת 2004 ל- 7.9% לעומת 6.1% ברבעון הקודם ו- 5.9% ברבעון המקביל אשתקד. הממצאים היו דומים גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות (ראה לוח 1).

בדיקת שיעור המעסיקים שדיווחו על קשיים בגיוס עובדים (ראה לוח 1), מדד המושפע מהיצע המועמדים למשרות פנויות, הצביע אף הוא על עלייה ניכרת בהיקף המעסיקים המדווחים על קשיים בגיוס עובדים.

לוח 1 : מעסיקים שהציעו משרות פנויות ומעסיקים המתקשים לגייס עובדים, אחוז מסה"כ רבעונים 4/01 – 4/04

רבעון	% מעסיקים עם משרות פנויות		% מעסיקים המתקשים לגייס עובדים	
	סה"כ	ללא בנייה וחקלאות	סה"כ	ללא בנייה וחקלאות
4/01	6.6	2.7	8.7	4.4
1/02	8.3	6.1	4.8	1.8
2/02	5.8	4.3	6.6	3.6
3/02	6.4	7.9	5.3	3.2
4/02	6.0	5.4	5.1	5.6
1/03	5.2	3.2	5.4	4.0
2/03	6.0	2.6	5.5	1.4
3/03	8.4	4.5	6.3	3.3
4/03	5.9	4.1	4.7	2.6
1/04	6.4	4.8	2.2	1.7
2/04	5.4	5.3	2.7	2.2
3/04	6.1	5.9	3.4	2.6
4/04	7.9	7.4	5.7	3.9

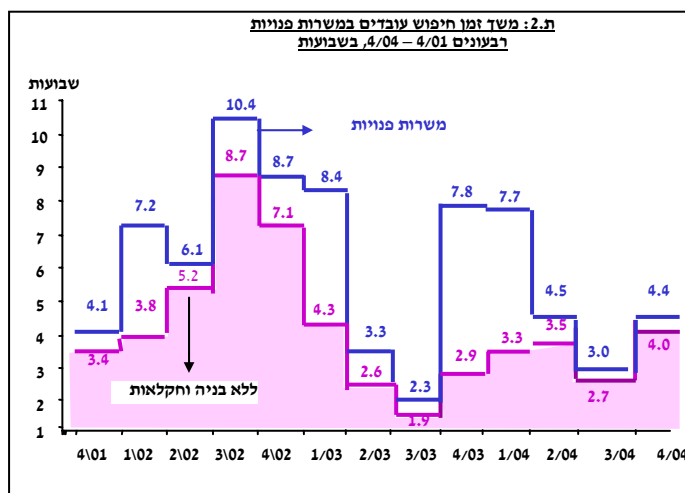
מקור: סקר מעסיקים מינהל תכנון מחקר וכלכלה

השיעור עלה מ- 3.4% ברבעון הקודם ל- 5.7% ברבעון האחרון של השנה. שיעור המעסיקים המדווחים על קשיים בגיוס עובדים היה גבוה גם בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד שבו 4.7% מהמעסיקים דיווחו על קשיים בגיוס עובדים. המגמה הייתה דומה גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות. ללא ענפים אלה, שיעור המעסיקים המדווחים על קשיים ירד אמנם ל- 3.9%, אך הוא היה גבוה הן בהשוואה לרבעון הקודם והן בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד- שבהם 2.6% מהמעסיקים דיווחו על קשיים בגיוס עובדים.

מדד נוסף הבודק קשיים באיוש משרות פנויות הוא משך זמן החיפוש. גם מדד זה מושפע מהיצע העובדים. ככל שמעגל האבטלה מתרחב ניתן לצפות להקטנת

משך זמן החיפוש לאיוש משרות פנויות. בנוסף, מושפע המדד גם מהרכב המשרות הפנויות. משך זמן האיוש של עובדים זרים ושל עובדים בעלי כישורים גבוהים ארוך מזה של עובדים אחרים.

משך זמן החיפוש לאיוש משרות פנויות ברבעון הרביעי של 2004 - 4.4 שבועות, היה גבוה במידה ניכרת מזה שנרשם ברבעון הקודם- 3 שבועות בלבד (ראה תרשים 2). ממצא זה נמצא בהתאמה עם הממצא המצביע

על התגברות הקשיים בגיוס עובדים בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, משך זמן החיפוש היה אמנם קצר מאחר ובסוף שנת 2003 עמד משך זמן החיפוש על 7.8 שבועות, אך ההבדלים הללו נבעו בעיקרם מהביקוש לעובדים זרים בענפי הבנייה והחקלאות. ללא ענפים אלה, משך זמן החיפוש ברבעון האחרון עמד על 4 שבועות, זאת בהשוואה ל- 2.7 שבועות ברבעון הקודם ו- 2.9 שבועות בלבד ברבעון המקביל אשתקד.

מספר המשרות שאויישו ברבעון הרביעי של 2004 עמד על 58.2 אלף בממוצע חודשי. מספר זה קרוב למספר המשרות שאויישו ברבעון הקודם - 59.8% והוא גבוה ממספר המשרות שאויישו ברבעון המקביל אשתקד - 51.5 אלף (ראה לוח 2). גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות המגמה לא השתנתה במידה ניכרת. בניכוי ענפים אלה נרשמה עלייה קלה במספר המשרות שאויישו - 51.6 אלף ברבעון האחרון לעומת 49.4 אלף ברבעון הקודם. בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד הפערים היו גדולים הרבה יותר. ללא ענפי הבנייה והחקלאות נרשמו ברבעון המקביל אשתקד רק 40 אלף משרות שאויישו.

בניתוח על פי ענפים נרשם ברבעון האחרון, בהשוואה לרבעון הקודם, גידול ניכר במספר המשרות שאויישו בענפי השירותים העסקיים. בענפים אלה מספר המשרות שאויישו עלה מ- 10.6 אלף ברבעון השלישי של השנה ל- 16.5 אלף ברבעון הרביעי. גידול קטן יותר נרשם בענפי הבריאות, השירותים הפיננסיים והחינוך (ראה לוח 1 בנספח). ירידות במספר המשרות שאויישו איפיינו בעיקר את ענפי התעשייה והבנייה, אך גם את ענפי החקלאות והאירוח והאוכל. הממצאים בענפי הבנייה הם מעניינים. מצד אחד נרשם בענפים אלה גידול חד במספר המשרות הפנויות, זאת במקביל לירידה במספר המשרות שאויישו. הממצא מצביע על קשיים בגיוס עובדים, אך בנוסף מחזק את ההתרשמות שלפחות חלק מהביקוש ברבעון זה נובע מסיבות אדמיניסטרטיביות הקשורות לריכוז הביקוש לעובדים זרים ברבעון האחרון של השנה.

בניתוח על פי קבוצות משלחי יד, ברבעון הרביעי של 2004 בהשוואה לרבעון הקודם נרשמה עלייה במספר המשרות שאויישו במשלחי יד המיועדים לאקדמאים, למקצועות חופשיים וטכניים, למקצועות הפקידות ולסוכנים, עובדי מכירות ועובדי שירותים (ראה לוח 2 בנספח). ירידה במספר המשרות שאויישו איפיינה את המשרות המיועדות לעובדים מקצועיים ולעובדים בלתי מקצועיים. יתכן והגידול במספר המשרות שאויישו המיועדות לאקדמאים מצביע על שינוי מגמה ומבטא את ההתאוששות בחברות התוכנה. תעשיית ההייטק, בשונה מחברות התוכנה, עדיין לא החלה בגיוס מסיבי של עובדים חדשים.

בניתוח על פי קבוצות משלחי יד, ברבעון הרביעי של 2004 בהשוואה לרבעון הקודם נרשמה עלייה במספר המשרות שאויישו במשלחי יד המיועדים לאקדמאים, למקצועות חופשיים וטכניים, למקצועות הפקידות ולסוכנים, עובדי מכירות ועובדי שירותים (ראה לוח 2 בנספח). ירידה במספר המשרות שאויישו איפיינה את המשרות המיועדות לעובדים מקצועיים ולעובדים בלתי מקצועיים. יתכן והגידול במספר המשרות שאויישו המיועדות לאקדמאים מצביע על שינוי מגמה ומבטא את ההתאוששות בחברות התוכנה. תעשיית ההייטק, בשונה מחברות התוכנה, עדיין לא החלה בגיוס מסיבי של עובדים חדשים.

ניתוח הנתונים על פי מעסיקים מצביע על יציבות. שיעור המעסיקים שאויישו משרות ברבעון האחרון - 14%, היה דומה לשיעור שנרשם ברבעון הקודם והיה גבוה מעט מהשיעור שנרשם ברבעון המקביל אשתקד - 13%. הנתונים היו דומים גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות (ראה לוח 3).

לוח 2: מספר המשרות שאוישו והעובדים שנפלטו ואחוז המעסיקים שאיישו משרות ופלטו עובדים,

רבעונים 4/01 – 4/04

מספר משרות שאוישו		מספר עובדים שנפלטו		אחוז מעסיקים שאיישו משרות		אחוז מעסיקים שפלטו		
סה"כ	ללא בנייה וחקלאות	סה"כ	ללא בנייה וחקלאות	סה"כ	ללא בנייה וחקלאות	סה"כ	ללא בנייה וחקלאות	
באלפים, ממוצע לחודש		באלפים, ממוצע לחודש		אחוז מסה"כ		אחוז מסה"כ		
42.5	32.2	54.7	42.7	11.8	15.6	15.6	20.1	4/01
39.8	33.3	49.0	34.6	10.3	9.9	10.3	12.3	1/02
41.1	30.5	45.9	36.2	9.8	9.2	9.8	12.2	2/02
61.8	49.9	63.7	50.5	15.5	15.0	15.5	15.1	3/02
52.6	42.4	65.9	45.7	13.0	13.4	13.0	14.6	4/02
48.2	35.9	62.7	39.8	11.9	11.7	11.9	12.8	1/03
49.8	38.1	54.9	41.9	11.8	11.3	11.8	13.3	2/03
58.9	49.2	59.2	46.0	12.9	12.9	12.9	13.5	3/03
51.5	39.8	56.9	42.7	12.8	12.3	12.8	13.3	4/03
48.1	39.6	50.7	38.7	10.5	9.8	10.5	12.9	1/04
49.9	40.6	46.1	35.5	11.9	11.8	11.9	10.7	2/04
59.8	49.4	50.2	39.6	14.0	14.4	14.0	12.9	3/04
58.2	51.6	57.0	46.1	14.0	14.6	14.0	15.0	4/04

מקור: סקר מעסיקים מינהל תכנון מחקר וכלכלה, תמי"ת

כ- 25 אלף מכלל המשרות שאוישו ברבעון האחרון של 2004 אויישו לצורך תגבור קבוע של מצבת כח האדם ועוד כ- 2 אלף אויישו לצורך תגבור זמני. משרות אלה מהוות קרוב למחצית- 47%, מכלל המשרות שאוישו. בהשוואה לרבעון הקודם נמדד ברבעון האחרון גידול במספר המשרות שאוישו לצורך תגבור קבוע מ- 20 אלף ל- 25 אלף ובמקביל נרשמה ירידה חדה במספר המשרות שאוישו לצורך תגבור זמני מ- 12 אלף ברבעון הקודם לאלפיים בלבד ברבעון האחרון. המגמות היו דומות גם בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד- עלייה במספר המשרות שאוישו לצורך תגבור קבוע וירידה במספר המשרות שאוישו באופן זמני. קשה עדין להעריך האם הירידה באיוש משרות זמניות ברבעון האחרון נובעת משינויים בשוק העבודה או שהיא קשורה למגמות עונתיות.

לוח 3 – מספר ושעור המשרות שאוישו לצורך תגבור קבוע וזמני רבעונים 4/01 – 4/04, ממוצע חודשי

סך המשרות שאוישו	משרות שאוישו לצורך תגבור קבוע וזמני		משרות שאוישו לצורך תגבור זמני		משרות שאוישו לצורך תגבור קבוע		
	אחוז ¹		אחוז ¹		אחוז ¹		
	באלפים	באלפים	באלפים	באלפים	באלפים	באלפים	
42.5	54.8	23.2	15.1	6.4	39.8	16.8	4/01
39.8	49.7	20.3	7.4	3.0	42.3	17.3	1/02
41.1	50.0	20.6	12.2	5.0	37.8	15.6	2/02
61.8	52.5	32.4	17.2	10.6	35.3	21.8	3/02
52.6	45.0	24.3	5.3	2.8	39.8	21.5	4/02
48.2	44.9	21.6	7.5	3.6	37.5	18.0	1/03
49.8	57.4	28.5	21.0	10.4	36.4	18.1	2/03
58.9	54.5	31.4	18.2	10.5	36.3	20.9	3/03
51.5	46.4	24.0	12.5	6.5	33.9	17.5	4/04
48.1	45.8	21.8	7.5	3.6	38.3	18.2	1/04
49.9	49.0	24.4	15.2	7.6	33.9	16.9	2/04
59.8	53.1	31.7	19.5	11.6	33.6	20.1	3/04
58.2	46.8	27.1	4.0	2.3	42.8	24.8	4/04

(1) אחוז מסך המשרות שאוישו מקור: סקר מעסיקים מינהל תכנון מחקר וכלכלה, תמ"ת

עובדים שנפלטו ממשרותיהם

ברבעון הרביעי של 2004 עלה מספר העובדים שנפלטו מעבודתם ל- 57 אלף, זאת לעומת 50 אלף ברבעון הקודם- עלייה של כ- 13%. מספר העובדים שנפלטו ברבעון זה היה דומה למספרם של הנפלטים ברבעון המקביל אשתקד (ראה לוח 2).

המגמה הייתה דומה גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות. ברבעון הרביעי של 2004 עמד מספר הנפלטים מעבודתם ללא ענפים אלה על 46 אלף בהשוואה ל- 40 אלף, ברבעון הקודם ו- 43 אלף ברבעון המקביל אשתקד.

בבדיקת המגמות לפי ענפים (ראה לוח 1 בנספח), נמדדה עלייה במספר העובדים שנפלטו, בהשוואה לרבעון הקודם, במרבית ענפי המשק. ירידה במספר העובדים שנפלטו איפיינה רק את ענפי החקלאות והחינוך. בניתוח לפי משלחי יד (ראה לוח 2 בנספח), נמדדה עלייה במספר העובדים שנפלטו במרבית קבוצות משלחי היד, למעט עובדים האקדמאים ועובדים חופשיים וטכניים.

עלייה נמדדה גם בשיעור המעסיקים שדיווחו על פליטת עובדים (ראה לוח 3). ברבעון הרביעי של 2004 שיעור המעסיקים שדיווחו על פליטת עובדים עמד על 15.4%, עלייה בהשוואה לרבעון הקודם שבו רק 12.7% מהמעסיקים דיווחו על פליטת עובדים, ועלייה קלה בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד שבו 14.6% מהמעסיקים פלטו עובדים. המגמה הייתה דומה גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות.

בבדיקת הסיבות לפליטת עובדים, נמצא כי ברבעון השלישי של 2004 נפלטו 6.5 אלף עובדים כתוצאה מצמצומים ועוד 5.7 אלף עקב גמר פרויקטים. הירידה במספר הכולל של עובדים שנפלטו עקב צמצומים או גמר פרויקטים ברבעון הרביעי של השנה מהווה חלק ממגמה המאפיינת את שוק העבודה החל מהרבעון הראשון של שנת 2003. ברבעון זה עמד מספר העובדים שנפלטו עקב צמצומים או גמר פרויקטים על 28.2 אלף שהיוו 45% מכלל העובדים שנפלטו, זאת בהשוואה ל- 12.2 אלף בלבד ברבעון האחרון שהיוו 21% מכלל העובדים שנפלטו (ראה לוח 4).

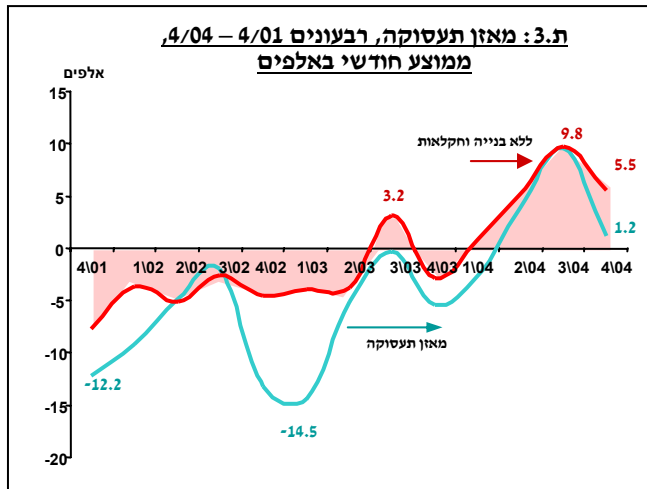
לוח 4 – מספר ושעור העובדים שנפלטו עקב צמצומים וגמר פרויקטים

רבעונים 4/01 – 4/04, ממוצע חודשי

נפלטים עקב צמצומים וגמר פרויקטים		נפלטים עקב גמר פרויקטים		נפלטים עקב צמצומים		
אחוז	באלפים	אחוז	באלפים	אחוז	באלפים	
מסך הנפלטים	מסך הנפלטים	מסך הנפלטים	מסך הנפלטים	מסך הנפלטים	מסך הנפלטים	
51.0	27.9	8.8	4.8	42.2	23.1	4/01
48.9	23.9	10.4	5.1	38.4	18.8	1/02
45.8	20.6	11.6	5.2	34.2	15.4	2/02
48.6	28.9	25.9	15.4	22.7	13.5	3/02
30.3	20.0	11.2	7.4	19.1	12.6	4/02
45.0	28.2	11.0	6.9	33.9	21.3	1/03
48.8	26.8	15.5	8.5	33.3	18.3	2/03
37.7	22.3	16.9	10.0	20.7	12.3	3/03
39.0	22.2	14.1	8.0	25.0	14.2	4/04
32.1	16.3	6.0	3.0	26.4	13.3	1/04
30.8	14.2	10.2	4.7	20.6	9.5	2/04
27.7	13.9	17.6	8.7	10.3	5.2	3/04
21.4	12.2	10.0	5.7	11.4	6.5	4/04

מקור: סקר מעסיקים מינהל תכנון מחקר וכלכלה, תמי"ת

מאזן התעסוקה

מאזן התעסוקה ברבעון הרביעי של 2004, המוגדר כמספר המשרות שאוישו פחות מספר העובדים שנפלטו, היה חיובי ועמד על +1.2 אלף עובדים (ראה תרשים 3). אומנם מאזן זה מצביע על נסיגה בולטת בהשוואה לרבעון הקודם שבו מאזן התעסוקה עמד על +9.6 אלף, אך בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, שבו המאזן עמד על -5.4 אלף, מדובר במאזן חיובי הממשיך את המגמה בשלושת הרבעונים האחרונים. בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות המאופיינים ע"י העסקה של

עובדים זרים, נרשם גידול ניכר במאזן החיובי שעמד על +5.5 אלף. הממצא מצביע על צמצום בהעסקה של עובדים זרים חוקיים בישראל.

בניתוח על פי ענפים (ראה לוח 1 בנספח), נמצא מאזן תעסוקה חיובי בולט בענפי השירותים העסקיים-+6.1 אלף, ונמצאו מאזנים חיוביים קטנים יותר בענפי המסחר, החינוך, הבריאות, האירוח והאוכל והשירותים הפיננסיים. מאזני תעסוקה שליליים איפיינו בעיקר את ענפי הייצור- הבנייה, התעשייה, החקלאות והתחבורה והתקשורת. מאזן התעסוקה השלילי בתעשייה מהווה שינוי במגמה לאחר שברבעון הקודם המאזן בתעשייה היה חיובי.

בניתוח על פי משלחי יד (ראה לוח 2 בנספח), נמצא מאזן תעסוקה חיובי במשלחי יד של אקדמאים, של חופשיים וטכניים, של פקידים ושל עובדי מכירות ושירותים ומאזן תעסוקה שלילי במשלחי יד של עובדים מקצועיים ועובדים בלתי מקצועיים.

ציפיות מנהלים לשינויים בהיקף כח האדם ובפעילות העסקית

ציפיות מנהלים לשינויים בכח אדם ולשינויים בפעילות העסקית ברבעון הבא נבדקו בהשוואה להערכת היקפם הנוכחי.

ברבעון הרביעי של 2004 המשיכה המגמה החיובית ונמצא מאזן חיובי בולט בציפיות לשינויים במצבת כח האדם. שיעור המנהלים שציפו לעלייה ברבעון הבא- 7.7%, היה גבוה במידה ניכרת משיעורם של המנהלים שציפו לירידה- 4.6% בלבד. עם זאת, הציפיות של המנהלים ברבעון הנוכחי לשינויים במצבת כח האדם ברבעון הבא, היו קצת פחות חיוביות מאשר ברבעון הקודם שבו מעט יותר מנהלים ציפו לגידול ומעט פחות מנהלים ציפו לצמצום. בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד הציפיות ברבעון האחרון היו טובות בהרבה. ברבעון המקביל אשתקד רק 3.8% מהמנהלים ציפו לגידול במצבת כוח האדם ו- 8.4% ציפו לצמצום (ראה לוח 5).

בניתוח לפי ענפים (ראה לוח 3 בנספח), נמצא ברוב הענפים מאזן ציפיות חיובי. כלומר, יותר מנהלים ציפו לגידול במספר העובדים מאשר מנהלים שציפו לצמצום. הציפיות החיוביות בלטו במיוחד בענפי הבנייה, השירותים העסקיים, החינוך, הבריאות והשירותים הפיננסיים. הציפיות החיוביות בענפי הבנייה נמצאות בהתאמה עם הגידול במספר המשרות הפנויות שנמצא בענפים אלה ברבעון האחרון. מאזן ציפיות שלילי לשינויים בכוח אדם ברבעון הבא איפיון בעיקר את ענפי התחבורה והתקשורת, אך מדובר כנראה במגמה עונתית המאפיינת את חודשי החורף.

בהערכת הציפיות לשינויים בפעילות העסקית המגמה הייתה שונה ושעור המנהלים המצפים לעלייה-17.1%, היה נמוך משיעורם של המצפים לירידה-24.6%. בהשוואה לרבעון הקודם, נתונים אלה מצביעים על עלייה קלה בשיעור המצפים לשיפור בד בבד עם עלייה גדולה יותר בשיעור המצפים לירידה. הציפיות לשינויים בפעילות העסקית ברבעון האחרון היו טובות בהרבה מהציפיות שנרשמו ברבעון המקביל אשתקד, אז רק 9% ציפו לשיפור ולא פחות מ-37% ציפו לצמצום בפעילות. אך עדיין נתוני הציפיות אינם מצביעים על שינוי במגמה השלילית שאיפיינה את המשק בשנים האחרונות.

בניתוח על פי ענפים של מדד הציפיות לשינוי בפעילות העסקית (ראה לוח 3 בנספח), נמצאה מגמה מעורבת. בענפי התעשייה, הבנייה, המסחר, התחבורה והתקשורת, האירוח והאוכל, השירותים הפיננסיים והשירותים הקהילתיים המגמה הייתה שלילית ויותר מנהלים ציפו להרעה בהשוואה למנהלים שציפו לשיפור. בענפי השירותים העסקיים, החקלאות, החינוך והבריאות המגמה הייתה חיובית ויותר מנהלים ציפו לשיפור בפעילות.

לוח 5 – ציפיות לשינויים ברבעון הבא בכוח אדם ובפעילות העסקית, רבעונים 4/01 – 4/04 (באחוזים)

	ציפיות לשינויים בכוח אדם			ציפיות לשינויים בפעילות			
	גידול	ללא שינוי	ירידה	גידול	ללא שינוי	ירידה	
	8.9	83.1	7.9	12.9	56.2	30.9	4/01
	9.3	81.9	8.8	13.6	50.3	36.1	1/02
	5.8	86.9	7.3	7.7	62.9	29.4	2/02
	9.0	85.4	5.6	13.8	51.2	35.0	3/02
	8.5	80.3	11.3	11.6	41.7	46.7	4/02
	8.0	81.0	10.9	11.0	46.1	42.9	1/03
	6.5	85.4	7.9	14.1	58.1	27.8	2/03
	5.7	88.3	6.0	11.1	62.3	26.5	3/03
	3.8	87.8	8.4	8.7	54.6	36.7	4/03
	5.6	88.6	5.8	13.8	64.6	21.5	1/04
	6.1	90.8	3.0	15.6	68.6	15.8	2/04
	8.2	87.7	4.2	15.4	67.6	16.9	3/04
	7.7	86.3	4.6	17.1	58.3	24.6	4/04

מקור: סקר מעסיקים מינהל תכנון מחקר וכלכלה, תמ"ת

לוח 1 - מספר המשרות הפנויות, המשרות שאוישו והעובדים שנפלטו לפי ענפי המשק, רבעונים 3/04 – 4/04 (ממוצע חודשי) (*)

מאזן תעסוקה	עובדים שנפלטו		משרות שאוישו		משרות פנויות		
	3/04	4/04	3/04	4/04	3/04	4/04	
-2.6	8.8	9.6	11.1	7.0	5.5	5.4	תעשייה
-3.0	5.0	7.5	6.9	4.5	7.0	14.2	בנייה
6.1	7.6	10.4	10.6	16.5	6.5	8.8	שירותים עסקיים
1.0	6.5	7.0	8.1	8.0	3.2	3.7	מסחר
-1.3	5.6	3.4	3.5	2.1	1.9	1.2	חקלאות
-1.5	3.7	3.8	2.7	2.3	2.0	2.4	תחבורה ותקשורת
0.8	5.8	7.6	9.6	8.4	2.4	2.5	אירוח ואוכל
0.8	0.8	1.3	1.3	2.1	0.3	0.4	שירותים פיננסיים
0.6	2.8	1.0	1.0	1.6	0.2	0.3	חינוך
-0.4	1.3	2.2	2.1	1.8	0.4	1.4	שירותים קהילתיים
0.6	2.2	3.3	2.8	3.9	1.8	1.6	שירותי בריאות
1.2	50.2	57.0	59.8	58.2	31.1	41.8	סה"כ

(*) משרות פנויות- ממוצע יומי

מקור: סקר מעסיקים מינהל תכנון מחקר וכלכלה, תמ"ת

לוח 2 - מספר המשרות הפנויות, המשרות שאוישו והעובדים שנפלטו לפי קבוצות משלחי יד, רבעונים 3/04 – 4/04 (ממוצע חודשי)¹

מאזן תעסוקה	עובדים שנפלטו		משרות שאוישו		משרות פנויות		
	3/04	4/04	3/04	4/04	3/04	4/04	
1.9	3.3	3.0	2.4	4.9	1.7	2.0	אקדמאים ומנהלים
1.5	3.5	3.5	3.8	5.0	2.9	3.5	חופשיים וטכניים
1.1	6.3	6.8	8.0	7.9	1.7	2.4	פקידים
							סוכנים ועובדי
1.3	11.0	14.3	14.6	15.6	7.2	6.6	מכירות ושירותים
-3.3	15.5	16.9	15.6	13.6	12.8	18.1	עובדים מקצועיים ²
-1.1	10.5	12.3	15.4	11.2	4.9	9.2	ע. בלתי מקצועיים
1.2	50.0	57.0	59.7	58.2	31.1	41.8	סה"כ

(1) משרות פנויות- ממוצע יומי (2) בתעשייה, בניה וחקלאות

מקור: סקר מעסיקים מינהל תכנון מחקר וכלכלה, תמ"ת

לוח 3 – ציפיות לשינוי ברבעון הבא בכוח אדם ובפעילות העסקית לפי ענפי המשק, רבעון 4/04 באחוזים

ציפיות לשינוי בכח האדם			ציפיות לשינוי בפעילות העסקית			
צמצום	ללא שינוי	גידול	צמצום	ללא שינוי	גידול	
6.8	85.6	7.6	24.9	59.9	15.2	תעשייה
6.2	79.4	14.4	31.8	49.0	19.2	בנייה
1.2	91.1	7.7	12.3	65.0	22.7	שירותים עסקיים
3.6	91.4	5.0	29.2	55.1	15.7	מסחר
6.8	86.3	6.8	11.9	75.2	12.9	חקלאות
7.1	92.4	0.6	40.0	52.5	7.5	תחבורה ותקשורת
11.3	77.6	11.2	31.8	51.1	17.2	אירוח ואוכל
2.3	91.5	6.2	21.2	64.1	14.7	שירותים פיננסיים
2.3	80.2	17.4	3.8	56.6	39.6	חינוך
3.4	92.7	3.9	25.0	57.7	17.3	שירותים קהילתיים
2.1	86.0	11.9	13.8	69.1	17.1	שירותי בריאות
4.7	87.5	7.8	24.6	58.3	17.1	סה"כ

מקור: סקר מעסיקים מינהל תכנון מחקר וכלכלה, תמ"ת